

Placeringspolicy För medel avsatta för pensionsförpliktelser Lunds Kommun

Beslutad av Kommunfullmäktige

Datum 2017-01-26, § 9

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	2
2 Organisation och ansvarsfördelning.....	3
3 Förutsättningar för förvaltningen.....	3
4 Ansvarsfulla placeringar	4
5 Avkastningskrav	4
6 Tillgångsslag	5
7 Riskhantering	6
8 Operativa risker och intern kontroll	7
9 Rapportering	7

Bilagor

Bilaga 1 – Avkastningskrav	8
Bilaga 2 – Normportfölj och riskmandat	9
Bilaga 3 – Rapportstruktur för kapitalförvaltning	10

Revisionshistorik

Datum	Beskrivning
2015-08-27	Placeringspolicy antagen i Kommunfullmäktige 2015-08-27, § 136
2017-01-26	Placeringspolicy antagen i Kommunfullmäktige 2017-01-26, § 9

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommuner förvalta sina medel på ett sådant sätt att kravet på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Kommunallagens 8 kap § 3a lyder: ”Fullmäktige skall meddela särskilda föreskrifter för förvaltningen av medel avsatta för pensionsförpliktelser. I föreskrifterna skall det anges hur medlen skall förvaltas. Därvid skall tillåten risk vid placering av medlen fastställas. Vidare skall det anges hur uppföljning och kontroll av förvaltningen skall ske. Föreskrifterna skall omprövas så snart det finns skäl för det.”

I enlighet med gällande lagstiftning och med syftet att tydliggöra uppdraget gällande förvaltningen av medel för pensionsförpliktelser för Lunds kommun har denna placeringspolicy upprättats.

1.2 Övergångsregler

Placeringspolicyn gäller från och med beslutsdagen i kommunfullmäktige och ersätter därmed delar av tidigare finanspolicy.

1.3 Omfattning och syfte

Den finanspolicy som ersättes under 2015 omfattade både skuld – och kapitalförvaltning för kommunens verksamhet. I översynen av finanspolicyn under 2015 bröts kapitalförvaltningen för pensionsmedel ut i en egen placeringspolicy och utgörs av detta dokument. Placeringspolicyn utgör särskilda föreskrifter för pensionsmedelsförvaltning. Det är förmånsbestämda pensionsmedel, som avsatts fr o m 1998, som förvaltas av kommunen.

Placeringspolicyn ska:

- Preciserar strategiska beslut och riktlinjer kring den långsiktiga förvaltningsinriktningen
- Tydliggöra roller och ansvarsfördelning
- Fungera som vägledning i det dagliga arbetet för ansvariga personer inom kommunen

1.4 Mål med kapitalförvaltningen

Det övergripande målet för kapitalförvaltningen är att långsiktigt minska likviditetsbelastningen av framtida pensionsförpliktelser. För att möta detta åtagande är den övergripande målsättningen att på ett effektivt sätt ta tillvara på tillväxten på de globala finansiella marknaderna.

Verksamheten ska bedrivas på ett betryggande sätt och i enlighet med på området gällande lagstiftning samt EU-rättsliga principer. Verksamheten ska kännetecknas av en hög kompetens, affärsmässighet och effektiva beslutsprocesser.

1.5 Uppdatering av placeringsriktlinjer

Kommunfullmäktige ska löpande bevaka behovet av att revidera placeringspolicyn, dock ska dessa prövas och fastställas minst en gång per år.

2 Organisation och ansvarsfördelning

2.1 Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige ansvarar för de övergripande besluten avseende pensionsmedelsförvaltningen, främst genom att fastställa placeringspolicyn.

En aktiv kapitalförvaltning ställer krav på korta handläggningstider och därigenom väl definierade delegationsuppdrag. Utöver vad som anges nedan fastställs kommunens ansvarsfördelning av kommunstyrelsens beslutade delegationsordning.

2.2 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för att:

- a) övergripande ansvara för pensionsmedelsförvaltningen enligt denna placeringspolicy
- b) löpande följa pensionsmedelsförvaltningen genom finansiell rapportering
- c) fortlöpande utvärdera placeringspolicyn samt föreslå kommunfullmäktige att revidera placeringspolicyn vid behov

2.3 Kommundirektören

Kommundirektören ansvarar för att:

- a) besluta om tillfälliga avsteg från placeringspolicyn om särskilda skäl föreligger och rapportera detta vid nästa rapporteringstillfälle till kommunstyrelsen
- b) besluta om hur risker som inte omfattas av placeringspolicyn tillfälligtvis ska hanteras

2.4 Ekonomidirektören

Ekonomidirektören ansvarar för att:

- a) placeringspolicyn efterlevs
- b) finansiella avtal och transaktioner sker inom ramen för denna placeringspolicy och gällande delegation
- c) rapportera till kommunstyrelsen enligt anvisningar för uppföljning
- d) säkerställa att alla finansiella aktiviteter bedrivs med god intern kontroll
- e) leda ekonomiavdelningen och tillse att systemstöd, processer, rutiner och kompetens finns så att placeringspolicy kan följas
- f) omedelbart rapportera avvikelser från placeringspolicy, och andra felaktigheter eller incidenter föranledda av uppkommen operativ risk till kommundirektören
- g) vid behov föreslå uppdatering av placeringspolicy
- h) bereda ärenden inom det finansiella området

3 Förutsättningar för förvaltningen

3.1 Motparter

Godkända motparter vid transaktioner med portföljens tillgångar är:

- Värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd att bedriva handel med finansiella instrument eller valutor
- Utländska institutioner som har tillstånd liknande det som anges ovan och som står under tillsyn av myndighet eller annat behörigt organ.

3.2 Förvar

Portföljens tillgångar ska förvaras hos bank eller värdepappersinstitut som har Finansinspektionens tillstånd att ta emot värdepapper för förvaring.

3.3 Förvaltare

Förvaltare kan vara intern och/eller extern. Med intern förvaltare avses av kommunen utsedd tjänsteman. Med extern förvaltare avses juridisk person som enligt kommunens direktiv administrerar kommunens placeringar. Extern förvaltare som anlitas ska uppfylla kraven om godkänd motpart enligt 3.1 Motparter.

4 Ansvarsfulla placeringar

Lunds kommun ska i sin kapitalförvaltning sträva efter att vara en ansvarsfull investerare. Därmed bör förvaltare väljas som följer FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (PRI, Principles for Responsible Investment). Investeringar tillåts inte i företag som bedriver sin verksamhet i strid mot internationella normer för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt, korruption och inhumana vapen. Exempel på normer och riktlinjer som ska beaktas är FN:s barnkonvention, OECD:s riktlinjer för multinationella företag och ILO:s deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet.

Kapitalförvaltningen ska präglas av ett stort etiskt ansvarstagande. Kommunen undviker¹ därför att investera i företag vars verksamhet är produktion och/eller försäljning av vapen/krigsmaterial, tobak, pornografi, alkohol eller spel om pengar.

Lunds kommun arbetar för att ligga i framkant inom miljö- och klimatfrågor vilket ska genomsyra hela verksamheten. Därför ska även kapitalförvaltningen aktivt arbeta för att investera fossilfritt. Investeringar i bolag som på ett konstruktivt sätt bidrar positivt till klimatfrågan premieras. Investeringar får inte ske i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av kol, olja, gas, oljesand eller annan okonventionell fossil olja eller gas.^{2 3} Investeringalternativ som har utökat sina kriterier till att även begränsa investeringar i servicebolag med intäkter från ovan nämnda verksamheter, elkraftsbolag med fossila produktionsmetoder samt bolag med betydande fossila reserver premieras.

För att säkerställa att ovanstående krav efterlevs ska en kontroll regelbundet genomföras med berörd kapitalförvaltare. Vid en eventuell överträdelse ska detta rapporteras snarast och lämpliga åtgärder ska föreslås till kommunfullmäktige.

5 Avkastningskrav

Placeringspolicyn anger att mot bakgrund av kommunens långsiktiga åtagande ska kapitalförvaltningen av kommunens portfölj vara av långsiktig karaktär. Utifrån detta och nedanstående riskacceptans bör ett avkastningskrav fastställas. Detta avkastningskrav ska ses långsiktigt men bör utvärderas varje år för att säkerställa att det överensstämmer med kommunens långsiktiga strategi samt marknadens förutsättningar. Avkastningskravet återfinns i bilaga 1.

6 Tillgångsslag

En portfölj är en samling värdepapper med olika egenskaper vad gäller avkastning och risk. En effektivt sammansatt portfölj skapar lägre risk än de enskilda tillgångarna var för sig.

¹ Med "undviker" menar Lunds kommun nolltolerans då det är möjligt. Om nolltolerans ur ett analytiskt perspektiv inte kan garanteras innebär "undviker" att placeringar i företag, eller i den koncern företaget ingår i, inte får ha en omsättning som överstiger fem procent i den verksamhet som har valts att undvika. Detta enligt branschstandard och rekommendationer från Etiska nämnden för fondmarknadsföring. Vilka kriterier som gäller för t ex en fond ska tydligt framgå för investerarna.

² Med okonventionell fossil olja eller gas menas oljesand, skifferolja, skiffergas el dyl

³ En avveckling av ev investering i denna typ av bolag bör ske innan 2017-12-31.

6.1 Tillåtna tillgångsslag

Portföljens medel får placeras i följande tillgångsslag:

a) Räntebärande värdepapper utgivna i svensk valuta

Ränteportfölj ska dock i första hand investeras som återlån i kommunen.

b) Aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier

Kommunen får endast investera i aktier som är börsnoterade, det vill säga som är föremål för regelbunden handel på auktoriserad marknadsplats som står under tillsyn av myndighet.

c) Strukturerade produkter

Maxgränsen för placeringar i strukturerade produkter utan full kapitalgaranti sätts till 20% av totala placeringar i strukturerade produkter. Emittenten av produkten ska ha godkänd kreditrisk enligt bilaga 2. Strukturerade produkter ska hänföras till det tillgångsslag som exponeringen i huvudsak avser.

d) Alternativa placeringar

Med alternativa placeringar menas tillgångar som uppvisar låg korrelation med tillgångsslagen aktier och räntebärande värdepapper, t ex fastigheter, råvaror etc. Syftet är att reducera den totala portföljrisken.

e) Likvida medel i svensk valuta

Likvida medel definieras som medel på depåkonot, bankräkning och dagsinlåning.

Placeringar får endast göras i sådana instrument där den interna förvaltaren har förståelse för vilka risker som placeringen medför.

6.2 Fördelning mellan tillgångsslag

Tillgångsallokeringen uttrycks som en normportfölj vilken speglar kommunens strategi i kapitalförvaltningen. Detta motsvarar den portföljsammansättning som krävs för att den förväntade avkastningen ska motsvara avkastningskravet över tiden. Denna normportfölj ska löpande prövas och uppdateras. Normportföljen är angiven i bilaga 2.

Vid beräkning av vikterna ska tillgångarnas aktuella marknadsvärde utgöra utgångspunkt. Avvikelser från normportföljen kan således förekomma från tid till annan på grund av tillgångsslagens marknadsutveckling. Avvikelser kan även ske på grund av taktisk allokering, d v s då portföljvikterna kortfristigt justeras för att tillvarata möjligheter till meravkastning och/eller för att minska risken. Givna riskmandat anges även i bilaga 2.

7 Riskhantering

Kapitalförvaltning innebär som regel ett risktagande. Enligt marknadsmodeller förväntas en högre risk ge en högre förväntad avkastning på sikt och vice versa. Samtidigt förväntas en högre risk ge större svängningar i marknadsvärde över tid. Mot bakgrund av portföljens långsiktiga karaktär är kommunen mindre känslig för svängningar i tillgångarnas värde. För att begränsa portföljens risk gäller riktlinjerna i detta kapitel. Portföljens risk begränsas härutöver praktiskt genom tillgångsallokering och riskmandatet som definierades i kapitel 6.

7.1 Valutarisk

Vid placeringar i värdepapper som är exponerade mot utländska valutor påverkas marknadsvärdet av förändringar i valutakursen mot svenska kronan. Utgångspunkten vid förvaltningen av kommunens

portfölj är att begränsa valutarisken i förhållande till kommunens åtagande. Av den totala portföljen får maximalt 20% vara valutaexponerad.

7.2 Kreditrisk

Kreditrisk definieras som risken att utfärdaren av ett finansiellt kontrakt inte kan fullfölja sina förpliktelser, t ex emittenten kan inte betala tillbaka nominellt belopp vid kontraktets förfall. För att begränsa motpartsrisken anges limiter för kreditrisk i bilaga 2.

7.3 Likviditetsrisk

Likviditetsrisk innebär att en placering i ett värdepapper eller tillgång inte kan avyttras eller förvärvas vid avsedd tidpunkt utan större prisreduktion eller att transaktionen medför stora kostnader. Likviditetsrisken förekommer främst i icke-standardiserade finansiella instrument som inte är föremål för börshandel eller clearing via clearingorganisationer, såsom strukturerade produkter.

Kommunens placeringar ska i huvudsak göras i värdepapper som håller god likviditet, d v s där avslut kan göras på kort notis och där skillnaden mellan köp- och säljkurs inte förväntas bli stor. För att begränsa likviditetsrisken anges ett tak för placering i strukturerade produkter i bilaga 2.

7.4 Ränterisk

Ränteportföljen ska i första hand investeras som återlån i kommunen. Av den anledningen anges inga andra riktlinjer eller limiter gällande ränteplaceringar såsom duration etc.

7.5 Derivatinstrument

Med derivatinstrument avses optioner, terminer och swapavtal, avseende tillgångar i vilka placeringar får ske enligt denna policy. Utnyttjandet av derivatinstrument kan användas för att minska risken i portföljen genom att t ex valutasäkra eller kurssäkra en direktplacering i en underliggande tillgång. Positioner i dessa typer av instrument kan dock medföra en ökad risk i portföljen om de används på ett felaktigt sätt.

En position i derivatinstrument får inte vara så stor att ett köp eller en försäljning av underliggande instrument medför att övriga limiter i placeringspolicyn överskrids. Derivatkontrakt får endast ingås med motpart som har en rating enligt bilaga 2.

8 Operativa risker och intern kontroll

8.1 Allmänt

Med operativ risk avses risken att drabbas av förluster till följd av bristfälliga interna processer, felaktigt agerande eller felaktiga system. De operativa riskerna ska begränsas genom god intern kontroll, uppföljning och rapportering.

Finansverksamhetens organisation ska utformas så att en god intern kontroll säkerställs. Den utåtriktade affärsverksamheten ska arbetsmässigt så långt som möjligt skiljas från redovisning och uppföljning. Varje transaktion ska administreras så att risken för fel och eventuell skada minimeras. En person som gjort affärsavslut och registrerat denna i finanssystemet får inte godkänna samma affär.

Målet med hanteringen av de operativa riskerna är att minimera förluster på grund av fel i processer, system eller bristande kontroll.

8.2 Riktlinjer för hantering av operativa risker

Följande riktlinjer gäller för att säkerställa god intern kontroll.

- a) alla affärstransaktioner och betalningar ska utföras enligt fullmakter, attestordning eller andra delegeringar
- b) alla transaktionsverifikationer ska vid transaktionstillfället kompletteras med en handelsnota som anger viktiga villkor och motiv för transaktionen
- c) alla affärstransaktioner ska registreras i affärssystemets reskontra eller på annat sätt registreras i redovisningen
- d) alla affärstransaktioner ska kontrolleras mot interna beslutsunderlag och externa affärsbekräftelser

9 Rapportering

Rapporter ska upprättas med syfte dels att vara underlag för planering och beslut, dels att vara ett styr- och kontrollmedel över hur väl finansverksamheten följer placeringsriktlinjerna. Utöver nedanstående rapportering ska den rapportering som Kommunfullmäktige eller Kommunstyrelsen efterfrågar ske enligt deras instruktioner.

9.1 Incidentrapportering

All finansiell verksamhet är förknippad med ett risktagande. Att förutse alla risker är omöjligt. Varje medarbetare i kommunen är skyldig att omedelbart rapportera avvikelser och incidenter till närmsta chef. Kommundirektören har rätt att besluta om tillfälliga avvikelser från riktlinjer för finansverksamheten och har även rätt att besluta om hur risker som inte omfattas av riktlinjerna tillfälligtvis ska hanteras.

9.2 Månadsrapportering

Ekonomidirektören ska rapportera om pensionsmedelsplaceringarna i enlighet med vad som anges i rapportinstruktionerna, se bilaga 3. Månadsrapporteringen ska levereras till kommunstyrelsen varje månad med undantag för juni.

Bilaga 1 Avkastningskrav

Det övergripande målet för kapitalförvaltningen är att långsiktigt minska likviditetsbelastningen av framtida pensionsförpliktelser. Avkastningskravet hänger samman med löptidshorisonten för placeringen, vilken riskacceptans som accepteras samt förutsättningarna på de finansiella marknaderna.

För återlånet till kommunen erhåller förvaltningen av pensionsmedel en årlig avkastning motsvarande den genomsnittliga statslåneräntan. Räntenivåerna har generellt sjunkit markant i Sverige det senaste året och förväntningarna är att räntenivån ska förbli låg under överskådlig framtid.

Utifrån dessa förutsättningar sätts det långsiktiga nominella avkastningskravet på den totala portföljen till 2,0 procent sett över en rullande femårsperiod.

Bilaga 2 Normportfölj och riskmandat

Allokering

Tillgångsslag	Normportfölj (%)	Min (%)	Max (%)
Räntebärande värdepapper	50	40	60
Aktier	40	30	50
Likvida medel/ Alternativa investeringar	10	0	15

Ränteportföljen ska i första hand investeras som återlån till Kommunen.

Strukturerade produkter ska hänföras till det tillgångsslag som exponeringen i huvudsak avser. För att begränsa likviditetsrisken får enbart 25 % av den totala portföljen placeras i strukturerade produkter. Enbart 20 % av de strukturerade produkterna får var utan full kapitalgaranti, enligt punkt 6.1 c.

Kreditrisk

Gäller vid placering i räntebärande instrument, derivat och strukturerade produkter, rating för emittenten. Rating enligt Standard & Poor's alternativt Moody's

Rating	Andel av portföljen Min (%)	Andel av portföljen Max (%)
AAA/Aaa	-	100
AA/Aa	-	100
A/A	-	25
BBB/Ba	-	10

-

Bilaga 3 Rapportstruktur för kapitalförvaltning

Månadsrapport till Kommunstyrelsen

Ekonomidirektören ansvarar att till Kommunstyrelsen månatligen (förutom för juni månad) avlägga en finansiell rapport. Syftet med den finansiella rapporten är att se att placeringspolicyn följs.

Rapporten för kapitalförvaltning ska innehålla följande:

- Innehav av värdepapper
- Avkastning under året per värdepapper samt totalt för portföljen
- Jämförelse med avkastningskravet
- Procentuell exponering av innehav uppdelat på tillgångsslag och placeringsform Större förändringar i innehavet av värdepapper under perioden